

ATATÜRK'TEN SONRA NE YAPTIK?

Ayşe BAŞÇETİNÇELİK

Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

20.yüzyılın dehası büyük insan Mustafa Kemal Atatürk'ümüzün aramızdan ayrılışının 69. yılındayız. Ne büyük bir devrimci olduğunu öğrendikçe, her geçen gün onu daha çok özleyeceğiz. O günkü şartlarda bugünleri görebilmesi, olabilecekler konusunda toplumuna uyarı niteliği taşıyan düşünceler aktarması, aradan 70 yıl geçmesine karşın düşüncelerinin hâlâ güncelliğini koruması bizi onun dehasına bir kez daha hayran bırakıyor.

Atatürk, 29 Ekim 1923'te Cumhuriyeti ilan ettikten sonra bir dizi devrimi sırasıyla gerçekleştirmiştir. Evet, sırasıyla, hiçbir devrimi gelişigüzel yapmamıştır. Eğitimin birleştirilmesi, tekkelerin kapatılması, yazı devrimi ardından dil devrimi, kılık kıyafet devrimi, din ve devlet işlerinin ayrılması, pek çok Avrupa ülkesinden önce kadınlara seçme ve seçilme hakkı...

Bugüne geldiğimizde, eğitim birliğinin sözde kaldığını, cemaat okullarının ülkeye egemen olduğunu görüyoruz. Bir ülkede dine dayalı eğitim yoğunlaştığında bütün düşüncelere din gözlüğü ile bakılır, siyasette din kullanılır, ülke rejimi tehlikeye düşer, laiklik tartışmaları başlar. Din, toplumların en hassas oldukları konudur. Konuşmalarınızda dini birkaç kavram ya da sözcük kullanıp bir de ne kadar dindar olduğunuzu belirli

kılık ve kıyafetlerle de simgeleştirirseniz, eğitimden yoksun bırakılmış halkı kolaylıkla etkiniz altına alabilirsiniz.

Cumhuriyet daha ilan edilmeden 1 Mart 1923'te Meclisi açış konuşmasında milletvekillerine şöyle seslenmiştir: '...Şimdi Milli Eğitim işimize geliyorum. Değerli Milletvekilleri! Gelecekte ameli ve kapsamlı bir milli eğitim için, ülkemizin ulusal sınırları içindeki önemli merkezlerinde çağcıl kitaplıklar, bitki ve hayvanat bahçeleri, konservatuvarlar, iş-etkinlik merkezleri, müzeler ve güzel sanatlar sergileriyle, kasabalardan kentlere basım evleriyle ülke donatılmalıdır...' (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri 1.cilt, s.298)

Bu sözleri okuduktan sonra utanmamak elde değil. O bize nasıl bir ülke bıraktı. Ne umutlarla bu Cumhuriyeti kurdu. Biz şimdi neredeyiz. Bırakın yeni kültür ve sanat merkezleri açmayı, açılmış olanları birbiri ardı sıra kapatıyoruz. Yerine yüksek binalar iş merkezleri yapalım diye. Her şeyin eğitimle başladığını ne güzel anlatmış Gazi Mustafa Kemal. Halkına iyi eğitim verirsen toplumun gelişir, ama eğitimi ezber haline getirir, insanların düşüncelerini, soru sormalarını engellersen, oluşan boşluk başka şeylerle dolar. Tıpkı tarikat ve cemaatlerin bu boşluğu doldurması gibi.

Atamız, gerçekleştirdiği ilke ve devrimlerle aydınlanmayı başlatmıştı. Onun aramızdan ayrılışından sonra, ona ve devrimlerine inanmış aydınlardan Hasan Ali Yücel ile İsmail Hakkı Tonguç özverili çalışmalarla 1939 yılından 1950 yılına kadar, art arda olmak üzere Anadolu'nun 22 yerinde Köy Enstitüleri açarak büyük bir aydınlanma ışığı yaktilar. Köylerden toplanan başarılı gençler bu okullarda devrim ilkeleriyle yetiştirildiler. Mezun olduklarında -hatta daha okurken- gittikleri köylerde, köylüleri ve köy çocuklarını eğittiler, köylerin kalkınmasına katkıda bulundular. Cumhuriyet Devrimlerinin yerleşmesinde, her türlü zorluğa karşın büyük emekler verdiler. Ancak, bu kalkınmadan rahatsız olan gözleri karanlığa alışmış olanlar ve aydınlığın parlaklığından korkanlar, bu okullara çeşitli iftiralarla kara çaldılar, yaklaşan seçimlerle birlikte oy kaygısı güden siyasetçiler de bu aydınlanma yuvalarını kapattılar.

İşte ne olduysa bundan sonra oldu. Dini siyasete alet ederek iktidar elde edenler, İmam hatip Okullarını açmaya başladılar. Ondan sonra gelen iktidarlar da yeni yeni İmam Hatip Liseleri açmak için birbirleriyle yarıştılar. Hatta Çağdaşlığın İngilizce bilmekten geçtiğini sananlar ‘Bir ülkede imamlar İngilizce bilmezse çağdaşlık olmaz!!!’ düşüncesiyle okullara İngilizce hazırlık sınıfı da ekleyerek Anadolu Lisesi yaptılar, pek çok lisede bulunmayan olanakları bu liselere sundular.

Daha önce Atatürk devrimleriyle aydınlatılarak eğitim gören gençlerin yerini bu kez Arap dili ve kültürüyle eğitim gören gençler almaya başladı. Bunlar gittikleri köylerde ve kasabalarda Arap kültürünü öğrettiler. **İlahiyat Fakültelerine öğrenci yetiştirmek için açılan bu meslek liselerinden çıkanlar, İlahiyat Fakültelerine gitmek yerine; Siyasal Bilgiler fakültesine, Hukuk Fakültesine, Eğitim Fakültesine gitmeyi tercih ettiler. Böylece ülke İmam Hatip Lisesi çıkışlı kaymakamlar, valiler, savcılar, avukatlar ve öğretmenlerle doldu.**

Cumhuriyet devrimleriyle yetişen kuşaklar, Atatürk’ün ilke ve devrimlerine sınıksız sarıldıkları için, karşı devrimcilerin her türlü engellemelerine karşın ülkeyi aydınlığa sürüklemek için var güçleriyle çalıştılar.

Peki bu yeterli oldu mu? Ne yazık ki hayır. Küreselleşmenin egemen olduğu, ulusalcılığın ‘modası geçmiş bir kavram’ olarak insanlara öğretildiği bir dünyada, emperyalizm bugün tek dışı kalmış bir canavar... Geri kalmış (gelişmekte olan???) ülkelerin ekonomilerini elinde tutarak kısıpına alan bu canavar, basiretsiz iktidarlar sayesinde ülkeleri işgal etmeye başladı. Eskiden olduğu gibi artık, işgaller sadece topla tüfekle yapılmıyor. Önce dil ve kültürlerini aşıyorlar, sonra dininizi nasıl yaşamanız gerektiği, dine göre nasıl giyinmeniz gerektiği öğretiliyor (sanki Türkler yeni Müslüman olmuş gibi...), Bir ülke ki insanları yoksul, eğitimsiz bırakılmış. Seçim öncesi dağıtılan yiyecek torbaları, kömürler, telefon kontörleri, Ramazanda kurulan iftar çadırlarıyla avutulmuş insanlar, emeğinin karşılığını alamayan çalışanlar... Diğer tarafta ekonomisi IMF’ye teslim edilmiş bir toplum, her gün teröre kurban giden insanlarımız, yabancılara satılan fabrikalar, bankalar, basın yayın organları vb. Yabancılara satılan topraklar... Türktelekom gibi adında Türk kelimesi olan ve ülkenin haberleşme ağında stratejik önemi olan kârlı işletmeler...

Ülkemizin Amerika ile sıkı ilişkiler içine girmesi 2.Dünya savaşı sonrası başladı (Marshall yardımı vb...). Böylece, sanki ‘Bağımsızlık benim karakterimdir.’ diyen Mustafa Kemal Atatürk’e inat bir bağımlılık ilişkisi başladı. Hiçbir bağımsız ülkede olmayacak şekilde, okullarımızda İngilizce hazırlık sınıfları açıldı. İngilizceye verilen önem anadil Türkçeye verilmedi. Bazı üniversitelerimiz İngilizce hazırlık sınıfları yanı sıra eğitimlerini de İngilizce ile yapmaya başladılar. Her yıl Diyanete verilen bütçeden daha az bir bütçe alan Mili Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim okullarda yetişen bu gençler, ulusal dilinin bağımsızlık sembolü olduğunu, bayrağını nasıl koruyorsa dilini de öyle koruması ve geliştirmesi gerektiği kendilerine öğretilmediği için, bir türlü doğru düzgün öğrenemedikleri İngilizce ile Türkçe konuştular. Ortalama eğitim süreci 3,5 yıl olan ülkemiz insanları eğitimsiz, bilgisiz bırakıldılar. Bilgisizliğin getirdiği öykünmecilikle ürettikleri ürünlere İngilizce adlar koyarak, açtıkları iş yerlerine İngilizce adlar vererek 250 yıllık geçmiş olan bir ülkenin kültürünü 2500 yıllık geçmiş olan Türk kültürüne tercih etmeye başladılar.

Sözün özü, verdiği bağımsızlık savaşı ve kurduğu Bağımsız Türkiye Cumhuriyeti ile pek çok ülke liderine örnek olan büyük önder Mustafa Kemal’in ilke ve devrimler armağan ettiği Atatürk Türkiye’sinin bugün her zamankinden daha çok birlikteliğe ve ulusalcılığa ihtiyacı var. Atatürk’ ü ve devrimlerini iyice kavrayıp bugüne kadar öğrenememiş, kavrayamamış olanlara öğretmenin tam da zamanı. Eğitilmemişleri eğitmeli, bilgisizleri bilgilendirmeliyiz. Önce en yakınımızdakilerden başlayalım. Dünyada olup bitenleri, ülkemizde olup bitenleri onlara anlatalım. Kendini ya futbola, ya televizyonlardaki abuk-sabuk programlara kaptırılmış olan halkımızı ülke sorunlarıyla ilgilenmeye çağıralım. Onlara öğrenmeyi öğretilim. Ülkemizin bağımsızlığı için, gelişmesi, zenginleşmesi, sosyal demokrat hukuk devleti olması için, bir şeyler yapabilmeyi öğretilim. Atatürk’ün bağımsızlık ve Cumhuriyeti armağan ettiği gençler iş başına. Onun en sıkıntılı zamanlarda bile nasıl sağduyulu kararlar alabildiğini öğrenmek için ‘NUTUK’ u defalarca altını çizerek okuyalım, okutalım.